

SZERETET

VALLASOS REFORMATUS EGYHAZI FOLYÓIRAT

Alapított az 1906. esztendőben.

Alapította, szerkeszti és kiadja: TÖRÖK IMRE.

Megjelenik havonként Kisujszálláson. — Előfizetési díja: helyben 2 P. Vidéken 2.40. Egyes szám ára: 25 fillér

Kisujszállás

1942. aug. hó

A „Szeretet” ezen augusztusi számát elsősorban és nagyjórészen a szoborban megörökített roffi Borbély György emlékének s a nagynevű roffi Borbély családról való emlékezésnek kívánom szentelni.

A Borbély-szobor Tiszaroffon

Jásznagykunszolnok megyének történelmi nagy dicsősége: a Horthy-család. A főméltóságú családhoz rokoni kötelékek fűzik vármegyénk másik ősnemes családját: a roffi Borbély familiát. Tiszaroff a Borbélyok régi-régi lakóhelye, amely kedves tiszamenti községtől vették nemesi előnevüket is. — Ennek a községnek voltak ők urai, jóltevői, jószellemei mindenha. S most, amidőn a nagynemes család egyik tagját, a vármegye egykori főispánját, roffi Borbély Györgyöt remek fehér márvány szoborban örökítette a kegyeletes emlékezés: úgy érezheti mindenki, érezze is úgy!, hogy az a szobor nem csupán az egy Borbély György nevét, hanem az egész dicsőséges Borbély család nevét is tartja örök emlékezetben: Rákóczi fejedelem labancverő alvezéréstől, Borbély Balázstól kezdve el egészen a főispánig, akinek nevét tünteti fel a mostanában (július hó 4-én) leleplezett remek szobormű! Legyenek boldogok és büszkék a roffi Borbélyok, hogy nemzetségükből származott ki e szobrot érdemlő nagy ember, nagy magyar!

Legyen áldott a kedves falu, hol az ő szobra áll, s legyen áldott mindenki is, aki a szoborra kegyelettel feltekint.

Mindannyian, — akik kezdeményezték e kegyeletes ügyet, akik az eszmét érlelték, elő-

segítették, megvalósították (a kedves község képviselőtestülete, az egyház lelkésze, járás főszolgabírája, községi főjegyzője és főbírája, s általában, aki az ügyért lelkesedett, fáradt, áldozott; a művész, ki lelket adott az élettelen anyagba, találják meg jutalmukat az általános elismerésben. Nevüknek tisztesség adassék! Köszönetünk illesse őket a sok-sok fáradozásukért, az eszméért s a megvalósításért egyaránt. Merthogy e dolog nem csupán annak az egy községnek, de távoli helyek népének is dicsőségére szolgál.

*

„Nem hal meg az, ki milliókra költé
Dús élte kincsét, bárha napja múlt . . .”

írja a nagy költő: Arany János.

Érdemes küzdeni a közért, a hazáért, a drága magyar hazáért, mint tette volt ezt a kuruc elődök neves utódja, roffi Borbély György, s teszik mind, akik a roffi Borbély-nevet viselik, vagy e nagy családhoz tartozók.

*

A szoborleleplezési ünnepély gyönyörűsége volt. Magyar hazánk Legelsőjétől, hitvesétől s leányuktól, az ifjú főméltóságú asszonytól kezdve ott voltak: a kormányelnök, másik miniszter, magasrangú katoná-

tisztek, országos hírvagyemberek, — minisztériumok főtitkárai, a vármegye, a községek vezetői, nagyközönsége, küldöttségek, ezek és ezek.

És áll, vigyázva kedves falujára, a főtér közepén, márvány-alakjában: roffi Borbély György, kinél Tiszaroffot, a vármegyét, a hazát, s a szent Siont senki jobban nem szerette!

A nagynemes roffi Borbély család a 18. és 19. században

Az ősapa: Roffi Borbély György nevű volt. Fia: Balázs, akinek felesége Kóris Borbála. E házasságból származott Mihály, akinek felesége volt Szarka Ilona (Mihály úr 1750 jún. 12-én halt meg, felesége pedig 1759 febr. 23.). Volt kilenc gyermekük, ezek között Sámuel volt a legidősebb (ennek első felesége Görgei Borbála, a második Konyári Kenéz Anna volt!). Nekik ismét kilenc gyermekük volt. A nyolcadik ezek közt Sándor (felesége: Bernáth Sára); ezeknek is kilenc gyermeket adott az Isten. Egy közülök József, a tiszaroffi ú. n. „Alsóudvarban“ lakott, felesége: Zeyk Katalin nagyasszony, akit már én is ismertem; Katalin-napján többször köszöntöttem, s később temettem is. Híresek voltak Katalin-napi fánkjai is, melyekről neves írók is írtak. Az ő legidősebb gyermekük volt „Géza úr“, tiszaroffi lelkészi szolgálat idején az egyház főgondnoka, aki, ha nagyságos úrnak szólította valaki, legott rendreutasította: Nem vagyok én „nagyságos“, tekintetes úr vagyok én! „Géza úr“ legifjabb testvére volt gróf Waldeck Frigyesné, roffi Borbély Etelka, sz. 1851. dec. 12. Esküdtek 1872. dec. 9. Én temettem a boldogult grófnét. — „Géza úr“ felesége volt Szathmáry-Király Etelka, igazi magyar nagyasszony, akit, mikor eltemettünk, nem volt, aki meg ne siratta volna. Üvegfedelű koporsójában Budapestről jött haza a halott nagyasszony, akinek újszülött leánykáját: Jolánkát, a halott édesanya koporsójánál kereszteltem meg. A keresztvíz mintha a könnyeinkből gyűlt volna össze!

Géza úr és Szathmáry Király Etelka nagyasszonynak első gyermekük volt: roffi Borbély György, akinek emlékére most carrarai fehér márványszobrot emelt szülőföldjének, a vármegyének és környékének népe nagy kegyelettel.

Györgynek testvérei: Katalin (megh.), Lenke (meghalt, mint Ludányi Bay Ferencné), Gábor (felesége: Polgár Erzsébet); Balázs, Etelka (Losonczy István közellátási mi-

Roffi Borbély György szobra Tiszaroffon

niszter neje); Jolánka (Dr. Polgár Józsefné Törökszentmiklóson).

Ime a roffi Borbély nemzetség leszármazása az első Borbély Györgytől a most szoborban megörökített Borbély Györgyig. Kuruc ősöktől származtak. Régi elődjük: Balázs, Rákóczi fejedelem generálisa volt, s mint megírtam másutt valahol, kuruc vitézei szájukba vett mezítelen karddal úszták át a Tiszát, úgy esaptak rá a Tisza túlsó partján tábortüzek mellett szalonnázó labancokra, az akkor úgynevezett „császármadarakra“. Áldott legyen a nagynemes úri család minden tagja, ivadékaik felvirágozzanak! a magyar név dicsőségére!

Lossonczy István miniszter

Néhány kilométernyire innen, hol e sorokat is írom, ott van a kedves kis falu, Tiszaderzs. Templomát már a nyílegyenes országútról rögtön látod, mihelyst elhagytad az abádszalóki Aba-sírt. Aba Sámuel király csontjai nyugosznak-e ott, vagy Thonuz-Aba vezéréi: ki tudná? Talán legjobban az, akinek nevét címül ideírtam e cikkem fölé. Merthogy a régészetben is jeleskedik ez a mi tudós miniszterünk, aki ezidőszerint a legmodernebb tudománnyal, s hajh! tán a legnehezebb tudománnyal foglalatoskodik: a közellátás tudományával. Ezért őt majd egyszer a magyar nemzet legnagyobb jóltevői közé fogja sorozni a történelem.

Az elől említett Tiszaderzsén a templomtól nem messze nemesi kúriák láthatók. A Szilassy, a Borbély és a Lossonczy-kúria. Ez utóbbiból ment ki néhány évvel ezelőtt képviselőnek az Országházba, majd a hajdúmegyei vármegyeház csarnokába főispánnak, s végül a közellátási minisztérium hivatalos helyiségébe: a „mi“ miniszterünk. Hajh, nehéz most miniszternek lenni! Önfeláldozás lelke, nagy lélek kell hozzá, kiváltképpen nehéz pedig: búza-miniszternek lenni.

Isten segítse, áldja a mi miniszterünket!

Nem szándékom itt életrajzot írni ő fölé. Olvashatta kiki az újságokban az ő életére vonatkozó adatokat. Hogy Miskolcon született 1883-ban régi nemesi családból, hogy az ottani gimnáziumban tanult, hogy mint katonatiszt az első világháborút végig-

küzdötte; őrnagy lett, ott volt a „szegedi“ hősök közt s a kommunisták halálra ítélték: tudja már mindezeket magyar hazánk egész közönsége.

Nekem az nőtt a lelkemhez nagyon, hogy láttam őt igen boldognak s felettébb fájdalmas szívűnek is. Mint tiszaroffi lelkipásztor, én áldottam meg frigyüket hitvestársával, roffi Borbély Etelka nagynemes úrinővel. Később egyetlen fiuk házamnál lakott itt Kisújszálláson, s innen járt a mi nagy iskolánkba, gimnáziumunkba, a drága gyermek, aki szép serdülő korában váratlan szerencsétlenség okozta halállal halt meg Tiszaderzsén, a nagy vakációban. Sírta azokkal együtt ravatala mellett, akiknek ő reményük, boldogságuk, mindenük volt. Emlékét őrzöm a „letört liliomnak“. Hát még azok, akikhez ő legközvetlenebbül tartozott!

Isten vigasztalja ebben az örökös gyászban és soha el ne hagyja nagy dolgaiban, küzdelmei között a „mi miniszterünket!“

Kedves halottaink

JÚNIUS—JÚLIUS HÓNAPBAN.

1942 június

6	8	Kiss Gyuláné Szabó Erzsébet	67 éves
7	9	J. Kovács Ferenc	71 „
10	12	özv. Mészáros Lászlóné Varga Erzsébet	76 „
10	12	Szabó Antal	31 „
18	20	B. Nagy Illésné Majláth Rozália	69 „
19	21	D. Oros Sándorné Rácz Rozália	51 „
20	22	Farkas István és Borók Juliánna I. Margit	8 „
24	26	Vigh Lukácsné Ozsváth Márta	82 „
23	26	Boleman Sarolta	42 „
27	29	Negyedi Péter	71 „
28	30	id. Mihályi Kálmán	67 „

Július

1	3	Hajdu Erzsébet	63 „
4	6	Pajti I.-né T. Rácz Rebeka	76 „
6	8	Czepán Illés és Balácsi Erzsébet fia János	2 hón.
7	9	Vattay Albertné Ari Erzsébet	45 éves
10	12	Szilágyi A.-né Pethe Mária	75 „
11	13	J. Molnár J.-né Kiss P. Márta	89 „
13	15	Czihat József	77 „
18	20	Nagy S.-né Turi Juliánna	75 „
18	20	Horváth Péter	61 „
21	23	Szarka Péter	75 „

Pihenjenek a B. F. R. A.!

Dr. DOROGHY KÁLMÁNNÉ
bölgözi FARKAS JOLÁNKA.

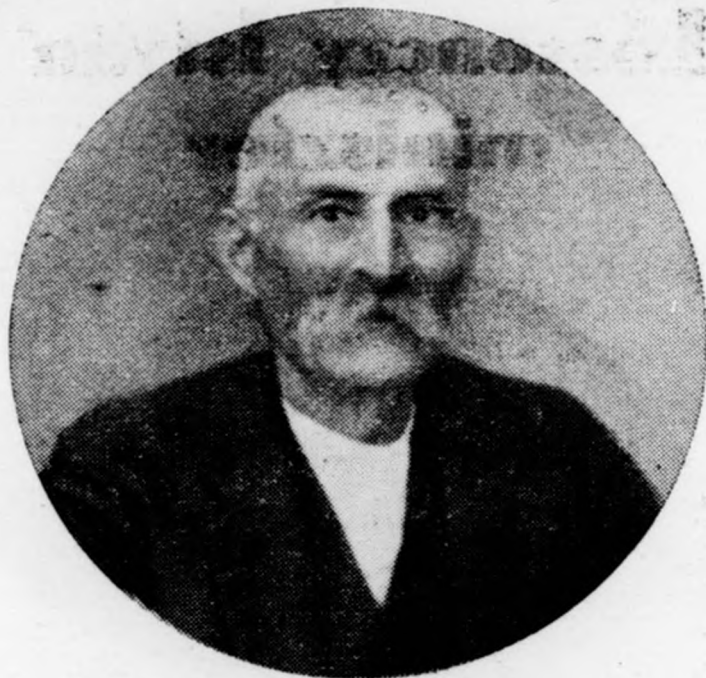
Július hó 17-én pihent el temérdek szenvedés után, 45 éves korában. Végtisztességtelén résztvett magyar hazánk Kormányzója is, hitvesével együtt. Siratták a kenderesi harangok s mind az egész gyülekezet együttérző népe, a közszeretben élő orvos-doktor hitvesét.

Olyan volt a boldogult úrinő, mint egy viruló virág. Fájlaljuk, hogy hosszas hervadozása után, lehajtotta fejét koporsója párnájára. Szeretteit, szülőt, testvért, rokont, mindnyájukat Isten vigasztalja. S minden fölött azt a bánatos embert, hitvesét, ki most már árva lett s mint írja: az is akar maradni. A tudós doktor másokat megtart s legdrágábbját nem tarthatta meg.

Krisztusunk szavai: Atyám, ne úgy legyen, amint én akarom, hanem amint Te!

Id. MIHÁLYI KÁLMÁN halála.

Nagyon megható temetés volt június hó utolsó napján. A régi jó idők egyik emlékezetes emberét temettük, akinek nevét címul ideírtam. A régi jó időket, mikor még szelmalmok nagy vitorlája vetette-hányta a „cigánykereket“. Molnár volt a boldogult Mihályi Kálmán. Közben meg katona az első nagy világháborúban, honnan bizony betegséget hozott haza szegény. Nőtt-nőtt a baj s most eltemettük. Koporsójánál — mondom — a régi jó idők, meg a régi rossz, első világháborús idők jutottak eszembe. Persze a temetés perce is szomorúságos volt felet-

id. Mihályi Kálmán

tébb. Négy gyermeke közül, a legidősebb nagy betegen feküdt, ott se állhatott édesatyja koporsójánál. Másik fia a nagy távolság által akadályoztatva, nem hullathatta könnyeit édesatyja ravatalára.

A boldogultnak özvegye nem maradt, négy gyermeke — hitveseikkel, kilenc unokája s testvére gyászolják. Áldott legyen nyugalma s emlékezete!

néhai BOLEMAN SAROLTA emlékezete.

A Boleman-család a mi kun városunk történetében előkelő helyet foglalt el régi időktől fogva mind mostanig. Az előkelő társadalmi pozíció mellett arról is nevezetesek voltak a Bolemanok, hogy kiváló zenei tehetséggel áldotta meg őket a Gondviselés. Érthető lesz tehát, ha azt írom, hogy mikor a címben megnevezett kedves lénynek elhúnytáról értesültem, igaz fájdalommal közben egy régi-régi magyar dal zendült fel a lelkemben:

„Jaj de búsan harangoznak Tarjánba’...“

**Három galamb húzza a nagy harangot,
Úgy temetik a negyedik galambot.“**

Merthogy Tarjánban született a kedves „Sasika“ — így nevezgettük magunk közt..., bizony el is siratták a tarjáni harangok, s olyan szelíd volt, mint a galamb; ő az a „negyedik galamb.“ Szelíd volt, szép volt és jó volt nagyon.

Édes jó anyjának, testvérének, legközvetlenebb szeretteinek drága emlékü szelíd galambja elszállott az örökkévalóságba. Velük együtt gyászoljuk! Együtt vannak már a jobbik világban: a kedves leány s nem nagyon régen elhalt édesatyja! Áldottak legyenek a sírjukban is! Örökszép énekét hallgassák örökboldogan az égi angyaloknak!